

LINNUEKSPERT OÜ

VIIMSI VALLAS LEPPNEEME KÜLAS PÕLENDIKU
MAAÜKSUSE (PRAEGUNE VAINU TEE 12-22; PIIRIKIVI TEE
15, 16) LINNUSTIKU INVENTUUR 2024
EKSPERTARVAMUS DETAILPLANEERINGU ELLUVIIMISE
MÕJUDE KOHTA LINNUSTIKULE

Tellij:

OÜ City Aero

Igor Viskub

Teostaja:

Linnuekspert OÜ

Tuulepesa, Üksnurme küla

Saku vald 75513

Reg. nr. 12306678

Kontaktisik:

Aarne Tuule

e-post: aarne.tuule@gmail.com

+372 5800286

Uuringu teostamise asjaolud, lähteülesanne ja uuringuala

Käesolev töö on koostatud vastavalt OÜ City Aero tellimusele 19.04.2024 seoses kavandatava detailplaneeringuga, mille eesmärgiks on elamukruntide ja teenindava taristu loomine praegusele metsamaale.

Töö lähteülesandeks on läbi viia haudelinnustiku inventuur ja anda ekspertarvamus detailplaneeringuga kavandatava tegevuse mõjust linnustikule.

Joonis 1. Uuringuala – Vainu tee, Vainu tee 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22 ja Piirikivi tee 15 ja 16 maatüksused Viimsi vallas Leppneemes külas. Aluskaart: Maa-ameti ortofoto.

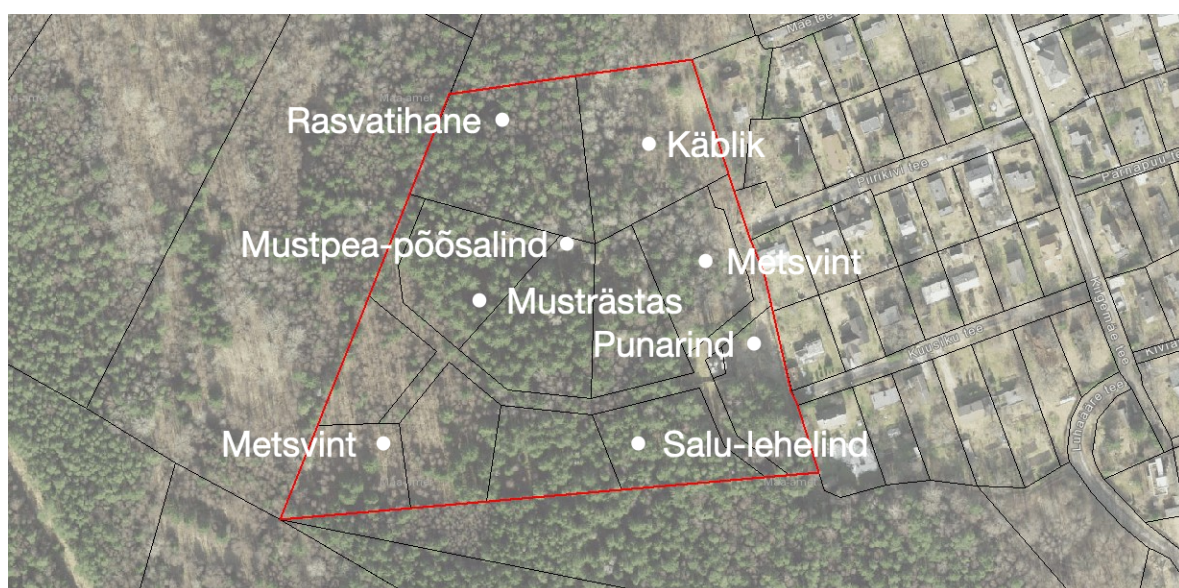
Uuringuala linnustik 2024

Uuringuala linnustiku inventeeriti 2024.a pesitsushooajal kokku kolmel vaatluspäeval. Kaks varahommikust loendust viidi läbi lindude pesitsemise tipphooajal 16.05 ja 08.06.2024. Öise aktiivsusega liikide kontrolliks külastati uuringuala ka 29.06/30.06 öösel. Uuringuala pindala ja asukohta arvestades saab kahekordset hommikust ja ühekordset ööloendust pidada haudelinnustiku liigilise koosseisu ja arvukuse väljaselgitamiseks piisavaks.

2024.a pesitsusperioodil pesitses uuringualal **8 linnupaari 7 liigist** (tabel 2). Kõikide liikide pesitsuskindluseks määrati “tõenäoline” või “kindel”. Kõik alal pesitsevad linnuliigid olid harilikud, arvukad ja biotoobile omased liigid, liigiline mitmekesisus oli ootuspärane. 8 pesitsevat paari 4 ha suuruse uuringuala kohta annab keskmiseks asustustiheduseks 2 paari /ha, mis on metsa elupaigatüüpi ja vanust arvestades vähevõitu. Üheks põhjuseks saab pidada põõsarinde vähesust (osal alast on põõsad eemaldatud) ning sellega kaanevat paigutist pesapaikade puudust. Kaitsealuseid linnuliike pesitsemas ei leitud.

Tabel 2. Uuringuala haudelinnustik 2024.a

Linnuliik	Pesitsuskindlus	Arvukus paarides
metsvint	kindel	2
rasvatihane	kindel	1
käblik	tõenäoline	1
mustpea-põõsalind	tõenäoline	1
salu-lehelind	tõenäoline	1
punarind	tõenäoline	1
musträstas	tõenäoline	1
Kokku liike		7
Kokku paare		8

Joonis 2. Lindude keskmistatud kohtamispaigad 2024.a uuringualal. Aluskaart: Maa-ameti ortofoto.

Detailplaneeringuga kavandatav tegevus

Uuringualale pindalaga ca 4 ha kavandatakse rajada 10 üksikelamut koos neid teenindava taristuga.

Detailplaneeringu elluviimisega kaasnev mõju ja asendus-, leevendus-, säilitamis- ja rikastusmeetmed detailplaneeringu alal

Kõnealuse detailplaneeringu elluviimisega kaasnevad linnustikule järgmised mõjud:

1. Elupaiga osaline kadumine puude ja põõsaste eemaldamise tõttu ehitiste ja rajatiste rajamiseks;
2. Ehitusaegne pesitsusrahu häiring;
3. Hoonete klaaspindadest lähtuv kokkupõrkeoht.

1. Elupaiga osaline kadumine puude ja põõsaste eemaldamise tõttu teede, trasside, ehitiste ja rajatiste rajamiseks

Alal pesitsevad harilikud ja arvukad linnuliigid, kelle arvukus ja pesakohad aastati varieeruvad, seega ei ole võimalik täpselt välja tuua, milliste liikide pesapaigad raadamise käigus hävivad.

- Mõju minimeerimiseks säilitada võimalusel maksimaalselt olemasolevaid puid ja põõsarinnet ja hoida see võimalikult kompaktsena. Tegemist on kõige efektiivsema lahendusega, et tagada pesakohtade säilimine alal ka pärast kavandatava tegevuse elluviimist. Kindlasti säilitada alal kasvavad suuremad tammed ja sanglepad kui esinduslikud elustikupuud paljudele liikidele (mitte vaid lindudele).
- Ehitusjärgses haljastuses kasutada võimalikult palju lehtpõõsa- või okaspuuhekke, et tagada aastate pärast uute toitumis- ja pesitsemiskohtade tekkimine alale. Valida tuleb taimeliigid, mis peaksid täiskasvanuna moodustama tiheda heki, mis on vähemalt 1,5 m kõrge ja 1,5m lai, ja mis ei laasu maapinna lähedalt. Valitud taimed peavad võimaldama rajada vabakujulise ja peaaegu hooldusvaba heki. Mida suurem on taimestiku liigirikkus, seda enamatele linnuliikidele need elupaika ja toitu pakuvad. Kindlasti on linnustiku mitmekesisuse seisukohast oluline harilik kuusk üksiktaimedena või hekina.
- Luua elupaikade kadumise kompensatsioonimeetmena pesitsusvõimalused suluspesitsejatele. Selleks tuleb ehitusjärgselt paigaldada erinevas suuruses pesakaste must-kärbsenäpile, tihastele ja kuldnokale. Kastid peavad vastama tingimustele, mis on toodud tabelis 2.

Tabel 2. Kavandatava tegevusega kaotatavate elupaikade kompenseerimiseks vajalikud pesakastid.

Liik, kellele kast sobib	Must-kärbsenäpp, sini- ja salutihane	Rasvatihane	Kuldnokk
Põhja sisemõõt (cm)	10x10	12x12	15x15
Kasti esi- ja tagaseina kõrgus (cm)	22-25	22-28	28-35
Lennuava diameeter (cm)	2,8	3-3,5	5
Lennuava kaugus katuse alaservast (cm)	5	5	6
Kasti kõrgus maapinnast (m)	2-3	2-3	3-6
Paigutus	puul, hoonel	puul, hoonel	puul, hoonel
Kastide arv detailplaneeringu alal kokku	3	3	3

2. Ehitusaegne pesitsusrahu häiring

Ehitusaegset pesitsusrahu häiringut on võimalik täielikult vältida vaid siis kui kogu ehitustegevus toimub väljaspool pesitsusaega. Arvestades ala harilikku linnustikku, ei ole selline piirang põhjendatud. Enamik häiringust on välditav, kui peetakse kinni Looduskaitseaduse § 55 piirangutest.

- Raietöid (sh põõsaste eemaldamine, puude langetamine, ladustatud tüvede ja võsa transport ja purustamine või põletamine) ning muid olemasolevat pinnakatet oluliselt mõjutavaid töid (pinnase koorimine) tuleb vastavalt Looduskaitseaduse § 55 teha väljaspool pesitsusaega (1. aprill – 31. juuli), st töödeks sobilik ajavahemik on periood 1. augustist 31. märtsini.

3. Hoonete klaaspindadest lähtuv kokkupõrkeoht

Paljud linnuliigid ei pea läbipaistvat klaasi takistuseks ja/või peavad klaasilt peegelduvat taevast ja ümbritsevat taimestikku tegelikkuseks. Nii võib tavaline, kuid kõrge peegeldusteguriga klaaspind põhjustada noorlindude puhul ning eriti just rände ajal paljude lindude hukkumist või raskeid vigastusi. Suurem osa kokkupõrkeid toimub maapinnast kuni 20m kõrgusel. Eriti ohtlikud on suured klaaspinnad ning nurgaaknad.

- Kokkupõrgete vältimiseks mitte kavandada suuri klaaspindu ja vältida peegelklaasist pindu hoonete välisfassaadil.
- Kasutada fassaadil ja muudel klaaspindadel ainult linnusõbralikke klaasitüüpe või lahendusi, mis muudavad klasspinna lindudele nähtavaks:
 - spetsiaalse lindudele nähtava mustriega kilega lamineeritud klaas
 - ultraviolettmustriga klaas (nt Ornilux või analoog)
 - mattklaas (peegeldustegur 0-10%)
 - toonitud klaas
 - klaasruudustik
 - frittklaas
 - mustrid klaaspinnal
- Sõltuvalt hoonete kujunduspõhimõtetest aitab linde hoida klaasidesse lendamisest ka mitmesugused võrestiklahendused fassaadil.

Aruande koostanud

Aarne Tuule

27.01.2025